

**Uchwała Nr VIII/44/11
Rady Miejskiej w Sępopolu
z dnia 30 czerwca 2011 r.**

w sprawie przyjęcia programu rozwoju oświaty w gminie Sępopol.

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001, Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

Rada Miejska w Sępopolu

- uchwała -

§1

Gminny Program Rozwoju Oświaty na lata 2011 – 2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sępopola.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, które nastąpi w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Tadeusz Sosnowski

*Załącznik do uchwały Nr VIII/44/11
Rady Miejskiej w Sępopolu
z dnia 30 czerwca 2011 r.*

GMINNY PROGRAM ROZWOJU OŚWIATY NA LATA 2011-2015

2011

I. Wstęp

Edukacja jest jednym z najważniejszych obszarów społecznego życia. Związana z procesami transformacji systemowej, a także wyzwaniem cywilizacyjnymi dla Polski, Europy i świata, procesem kształtowania i funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego, stanowi źródło inspiracji oraz dyrektyw dla szkół i placówek oświatowych.

Jako jedna z najważniejszych dziedzin życia i priorytetowy warunek rozwoju społeczeństw edukacja zajmuje szczególne miejsce w działaniach państwa oraz społeczności lokalnych. Wszelkie procesy, będące przedmiotem lokalnej polityki w dziedzinie edukacji, winny być odpowiednio skorelowane z polityką państwa, innych jednostek samorządu terytorialnego oraz całego środowiska lokalnego.

Zgodnie z Rządowym Programem Rozwoju Edukacji na Obszarach Wiejskich na lata 2007-2013 istotnym problemem jest znaczne zróżnicowanie jakości pracy placówek oświatowych pod względem ich lokalizacji (miasto-wieś) oraz poziomu szkolnictwa. W wyniku różnych procesów społeczno-ekonomicznych, mających miejsce w naszym kraju w ostatnich latach, pogłębiły się jeszcze różnice pomiędzy miastem a wsią. Przyczyn tego zjawiska należy upatrywać w szeregu barier występujących w systemie oświaty na wsi, związanych m.in. z niedoinwestowaniem i niedostosowaniem do lokalnych potrzeb infrastruktury edukacyjnej, teleinformatycznej, ograniczeniem dostępu do nowoczesnych pomocy dydaktycznych, Internetu, ubogą ofertą zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych proponowaną przez szkołę, słabym upowszechnieniem wychowania przedszkolnego.

Jednym z szeregu niekorzystnych zjawisk występujących na wsi jest wciąż niedostateczny poziom wykształcenia jej mieszkańców, niższe aspiracje życiowe, trudniejszy dostęp do nowoczesnych technologii i infrastruktury. Te niekorzystne uwarunkowania decydują o mniejszej atrakcyjności obszarów wiejskich i powodują powstawanie kolejnych barier w jej rozwoju (brak odpowiednich kwalifikacji wymaganych na rynku pracy, mniejsza dostępność do rynku pracy).

W związku z tym w 2007 r. w Gminie Sępólno uchwalono Gminny Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży, którego głównym celem jest przede wszystkim wsparcie edukacyjne i wychowawcze uczniów poprzez stworzenie warunków do rozwoju i uatrakcyjnienie systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, wspomagających rozwój ucznia w zakresie potrzeb edukacyjnych. Program ten również umożliwił gminie wnioskowanie o środki pozabudżetowe, w tym środki unijne.

Gmina Sępólno na rozwój edukacji pozyskuje środki z różnych źródeł, w tym z programów rządowych i projektów unijnych. Umożliwiły one między innymi rozszerzenie oferty edukacyjnej dla uczniów, w tym możliwość uczestnictwa uczniów w ciekawych i rozwijających zajęciach pozalekcyjnych, wycieczkach edukacyjnych, itp. Znacznie wzbogaciła się również baza pomocy dydaktycznych, zakupionych w ramach realizacji poszczególnych programów.

Mimo znacznej poprawy stanu oświaty w stosunku do roku 2004, w którym uchwalony był Gminny Program Rozwoju Oświaty na lata 2004-2010, wiele jest jeszcze do zrobienia. Niekorzystna sytuacja demograficzna powoduje spadek liczby uczniów w oddziałach przy niewielkich możliwościach redukcji liczby oddziałów. Wiąże się to z niższą subwencją oświatową, która już od wielu lat nie pokrywa kosztów utrzymania szkół.

Samorządom dołożono nowych zadań, nie zapewniając przy tym odpowiednich środków finansowych. Środowisko jednak oczekuje, by gmina sprostała wszystkim potrzebom, przejęła bowiem publiczną odpowiedzialność za stan szkół, za ich sukcesy i porażki.

Głównymi odbiorcami działań oświatowych są uczniowie, a więc ich rodzice powinni być oprócz dyrektorów i nauczycieli - kluczowymi partnerami dla władz gminnych we wszystkich działaniach dotyczących edukacji w gminie. Dla oświaty samorządowej najważniejszym zadaniem staje się więc uczynienie z niej dobra wspólnego postrzeganego w kategoriach potencjału rozwojowego dla środowiska lokalnego.

Celem polityki oświatowej samorządów lokalnych, w tym Gminy Sępólno jest więc z jednej strony określenie lokalnych priorytetów oświatowych, z drugiej zaś – opracowanie zgodnego z nimi wieloletniego planu działań. W tworzeniu samorządowej polityki oświatowej ważnym staje się zatem nie tylko wybór kierunków rozwoju oświaty, ale także społeczny proces prowadzący do tego wyboru.

II. Czynniki warunkujące rozwój oświaty w gminie:

1. Położenie i ludność gminy.
2. Czynniki demograficzny.
3. Sytuacja kadrowa.
4. Stan bazy oświatowej.
5. Sytuacja finansowa gminy.
6. Efekty dydaktyczne.

1.1. Położenie i zaludnienie gminy

Gmina Sępolewo położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, w odległości ok. 40 km od granicy z Rosją. Na powierzchni 247 km² mieszka 7080 mieszkańców i liczba ich corocznie maleje (niż demograficzny, migracje ludzi młodych do środowisk miejskich).

Źródło: www.targeo.pl

Gmina charakteryzuje się rozproszoną, kolonijną zabudową, co nie jest bez znaczenia dla organizacji oświaty w gminie, w szczególności dowożenia uczniów do szkół. Średni wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi ok. 30 osób/km², przy czym jeszcze rzadziej zaludnione są obszary wiejskie.

1.2. Poziom wykształcenia ludności

Poziom wykształcenia ludności, przedstawiony w poniższej tabeli, ukazany jest na tle powiatu bartoszyckiego, w stosunku do liczby ludności w wieku od 15 roku życia. W powiecie bartoszyckim liczba ta wynosiła 52188 osób, natomiast w gminie Sępolewo 5748 osób. Są to dane statystyczne opublikowane przez GUS po Narodowym Spisie Powszechnym z 2002 roku. Niestety nie ma nowszych danych, a poniżej przedstawione na pewno w pewnym stopniu uległy zmianie.

Tabela nr 1. Poziom wykształcenia ludności Gminy Sępól na tle powiatu bartoszyckiego

Poziom wykształcenia	liczba /powiat bartoszycki	% / powiat bartoszycki	liczba/ gmina Sępól	%/ gmina Sępól
<i>Wyższe</i>	3138	6,01	151	2,62
<i>Policealne i średnie</i>	13986	26,79	1094	19,03
<i>Zasadnicze</i>	12124	23,23	1390	24,18
<i>Podstawowe</i>	19505	37,37	2575	44,79
<i>Bez wykształcenia podstawowego</i>	3048	5,84	538	9,35

Źródło: GUS

Bardzo niepokojący jest fakt, że największy odsetek stanowią osoby posiadające tylko podstawowe wykształcenie, a procent osób nie posiadających nawet podstawowego wykształcenia jest ponad trzykrotnie wyższy od posiadających wykształcenie wyższe. Na tle danych z powiatu bartoszyckiego nasza gmina przedstawia się bardzo niekorzystnie i to właśnie jest impulsem do podjęcia działań niezbędnych do poprawy tych wskaźników. Nie jest to również bez znaczenia dla sytuacji gospodarczej gminy oraz dla aspiracji edukacyjnych rodzin.

2.1. Wpływ czynnika demograficznego na stan szkolnictwa w gminie w latach 2006-2011

Prognozy demograficzne są głównym wskaźnikiem do kreowania polityki oświatowej w gminie. Zamieszczona niżej tabela przedstawia ilość szkół, uczniów i oddziałów wg stanu na 30 września każdego roku, w celu odzwierciedlenia wpływu niżu demograficznego na strukturę poszczególnych szkół.

Tabela nr 2. Liczba uczniów i oddziałów w szkołach od 2006 r.

Szkoła	Uczniowie (U) i oddziały (O)									
	2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	U	O	U	O	U	O	U	O	U	O
<i>ZSP Sępól</i>	199	10	177	9	191	11	185	11	183	11
<i>SP Dietrichowo</i>	74	6	71	6	63	6	56	6	61	6
<i>SP Poniki</i>	105	6	88	6	86	6	79	6	69	6
<i>SP Wiatrowiec</i>	60	6	56	6	61	6	58	6	57	6
Razem szkoły podstawowe:	438	28	392	27	401	29	378	29	370	29
<i>Gimnazjum w ZSP Sępól</i>	282	12	265	12	230	10	202	9	175	8
Ogółem:	720	40	657	39	631	39	580	38	545	37

Źródło: System Informacji Oświatowej

Likwidacja Gimnazjum w Wiatrowcu spowodowała, że od roku szkolnego 2006/2007 w gminie funkcjonuje tylko jedno gimnazjum.

Analiza powyższych danych wskazuje na znaczną tendencję spadkową liczby uczniów, przy niewielkich możliwościach redukcji liczby oddziałów. W porównaniu do roku szkolnego 2006/2007 liczba uczniów zmalała o 25% do chwili obecnej, przy czym liczba oddziałów zaledwie o 7%. Największą tendencję spadkową liczby uczniów zauważa się w Szkole Podstawowej w Ponikach (o 34%) i Szkole Podstawowej w Dietrichowie (o 18 %). Drastycznie również spada liczba gimnazjalistów (o 38%). Przyczyną jest nie tylko niż demograficzny, ale również podejmowanie nauki przez uczniów w gimnazjach na terenie powiatu czy województwa.

Nie zawsze możliwe jest zmniejszenie liczby oddziałów. W konsekwencji - coraz mniej uczniów przypada na 1 oddział szkolny. W roku 2006/2007 średnio w gminie na oddział przypadało 18 uczniów (w tym w Sępopolu – 19,9), w roku 2007/2008 średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła już tylko 16,72 (w Sępopolu – 19,67) , natomiast w roku szkolnym 2010/2011 – 14,73 (w Sępopolu – 16,64). W szkołach wiejskich średnia liczba uczniów na oddział wynosi obecnie tylko 10,39.

Przeciętną ilość uczniów w oddziale w poszczególnych szkołach przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Przeciętna liczba uczniów w oddziale od 2006 r.

Rodzaj szkoły	Przeciętna ilość uczniów w oddziale				
	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
<i>SP w ZSP Sępopol</i>	19,9	19,67	17,36	16,82	16,64
<i>SP Dietrichowo</i>	12,33	11,83	10,5	9,33	10,17
<i>SP Poniki</i>	17,5	14,67	14,33	13,17	11,5
<i>SP Wiatrowiec</i>	10	9,33	10,17	9,67	9,5
Razem SP	15,64	14,52	13,83	13,03	12,76
<i>Gimnazjum w ZSP Sępopol</i>	23,5	22,08	23	22,44	21,88
Ogółem	18	16,85	16,18	15,26	14,73

Źródło: Opracowanie własne

Taka sytuacja wpływa bardzo niekorzystnie na koszty utrzymania szkół ponoszone przez gminę. Subwencja oświatowa naliczana jest bowiem na ucznia, a wydawana na oddział. Z sugestii MEN wynika, że subwencja pokrywa koszty prowadzenia szkół tylko wtedy, gdy na jeden oddział szkoły wiejskiej przypada nie mniej niż 18 uczniów, a w szkole

miejskiej – nie mniej niż 26 uczniów. Jak widać żadna z naszych szkół tych warunków nie spełnia.

2.2. Dane demograficzne – liczba urodzeń w latach 2006 – 2011, warunkujące liczbę uczniów w szkołach

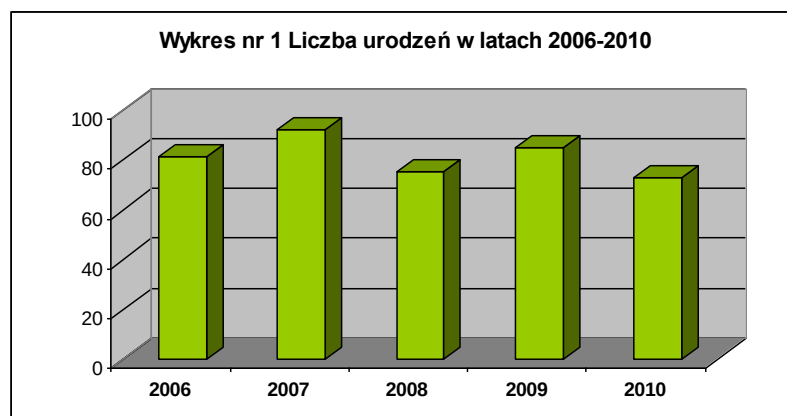
Prognozę demograficzną rozpatrujemy w kontekście obwodów poszczególnych szkół podstawowych. Sytuację przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba urodzeń w latach 2006 – 2010

Obwód szkoły podstawowej	Dzieci urodzone w latach:				
	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Sępól</i>	41	45	36	42	35
<i>Dzietrzychowo</i>	13	15	18	18	17
<i>Poniki</i>	15	23	16	15	12
<i>Wiatrowiec</i>	12	9	5	10	9
Ogółem:	81	92	75	85	73

Źródło: USC w Sępólnie

Liczba urodzeń w latach 2006 – 2010 wykazuje zmienną tendencję. W 2007 i 2009 r. obserwujemy wzrost liczby urodzeń, z kolei w 2008 i 2010 r. - spadek. Powyższą sytuację obrazuje wykres nr 1.

Należy dodatkowo zaznaczyć, że nie wszystkie dzieci urodzone i zameldowane w gminie Sępól mieszka na jej terenie, część rodzin korzysta tylko ze stałego meldunku, natomiast mieszka w miastach, innym powiecie, województwie lub za granicą.

Na podstawie danych demograficznych można było wypracować tabelę odzwierciedlającą przewidywaną liczbę uczniów w szkołach na terenie gminy Sępól do roku szkolnego 2016/2017, zakładając, że naukę w szkołach rozpoczną wszystkie dzieci zameldowane w gminie oraz zdawalność będzie wynosić 100%.

Tabela nr 5. Liczba uczniów i oddziałów w szkołach wg prognoz demograficznych

Szkoła	Uczniowie (U) i oddziały (O)									
	2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	U	O	U	O	U	O	U	O	U	O
<i>SP w ZSP Sępopol</i>	176	9	199	10	205	11	215	11	218	11
<i>SP Dietrichow</i>	67	6	73	6	83	6	92	6	93	6
<i>SP Poniki</i>	78	6	87	6	89	6	96	6	99	6
<i>SP Wiatrowiec</i>	54	6	54	6	53	6	57	6	55	6
Razem szkoły podstawowe:	375	27	413	28	430	29	460	29	465	29
<i>Gimnazjum w ZSP Sępopol</i>	186	9	182	9	170	9	167	9	181	9
Ogółem:	561	36	595	37	600	38	627	38	646	38

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie prognoz demograficznych, począwszy od roku szkolnego 2013/2014, liczba uczniów w szkołach w gminie Sępopol zacznie stopniowo wzrastać do 646 w roku szkolnym 2016/2017. W szczególności dotyczy to szkół podstawowych, tj.: ZSP w Sępopolu, SP w Dietrichowie i Ponikach. Liczba uczniów w SP w Wiatrowcu utrzyma się na niemal niezmiennym poziomie. Niewiele zwiększy się również liczba oddziałów w szkołach podstawowych. Spadek liczby uczniów w gimnazjum, wg prognoz, będzie odbywał się do roku szkolnego 2015/2016.

Nic nie wskazuje na to, że w wiejskich szkołach podstawowych średnia liczba uczniów w oddziale wzrośnie do optymalnej – 18, ale porównując do lat ubiegłych znacznie się poprawi. W skali gminy liczba uczniów przypadająca na jeden oddział wzrośnie do 17 w roku szkolnym 2016/2017. Świadczy o tym poniższe zestawienie w tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Przeciętna ilość uczniów w oddziale wg prognoz demograficznych

Rodzaj szkoły	Przeciętna ilość uczniów w oddziale				
	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17
<i>ZSP Sępopol</i>	19,56	19,9	18,64	19,55	19,82
<i>SP Dietrichow</i>	11,17	12,17	13,83	15,33	15,5
<i>SP Poniki</i>	13	14,5	14,83	16	16,5
<i>SP Wiatrowiec</i>	9	9	8,83	9,5	9,17
Razem SP	13,89	14,75	14,83	15,86	16,03
<i>Gimnazjum w ZSP Sępopol</i>	20,67	20,22	18,89	18,55	20,11
Ogółem	15,58	16,08	15,79	16,5	17

Źródło: Opracowanie własne

Analiza długofalowych prognoz dotyczących organizacji oświaty w gminie, sporządzona przy uwzględnieniu wskaźników demograficznych jednocześnie wpływających na liczebność oddziałów szkolnych, wskazuje, że obecna sieć szkół nie jest ze względów ekonomicznych racjonalna. Należy dążyć do zmniejszania liczby oddziałów poprzez zwiększanie ich liczebności.

3. Stan kadry nauczycielskiej i zatrudnienia w oświacie

Jednym z bardzo ważnych elementów w polityce oświatowej gminy jest sytuacja kadrowa. Chodzi tu nie tylko o poziom wykształcenia i uzyskiwanych stopni awansu zawodowego nauczycieli, które przedstawiają poniższe tabele, ale także o potrzeby kadrowe w skali gminy. W porównaniu do lat ubiegłych polepszyła się sytuacja z nauczycielami języków obcych. Obecnie zatrudnionych jest 2 nauczycieli języka niemieckiego (SP w Dietrichowie i Ponikach i ZSP w Sępopolu), 3 nauczycieli języka angielskiego (ZSP Sępopol, SP w Wiatrowcu) i 1 nauczyciel języka rosyjskiego (ZSP Sępopol). Po raz ostatni w roku szkolnym 2011/2012 pojawi się język rosyjski w naszych szkołach.

Mimo, że obecna kadra podnosi poziom wykształcenia i zdobywa nowe, dodatkowe kwalifikacje, to nadal brakuje również nauczycieli posiadających uprawnienia z zakresu zarządzania oświatą, którzy mogliby stanowić rezerwy kadrowe na stanowiska kierownicze.

Gmina realizuje rozporządzenie MEN i corocznie w budżecie wyodrębnia odpowiednie środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli. W roku 2011 jest to kwota: 30.950,- zł. Wszyscy nauczyciele, których formy doskonalenia i doksztalcania ujęte są w szkolnych wieloletnich planach doskonalenia i zgodne są z potrzebami szkół, otrzymują dofinansowanie. Wysokość uzależniona jest od priorytetów oraz od ilości wniosków.

Tabela 7 obrazuje pozytywne zjawisko, jakim jest wzrastający poziom wykształcenia gminnej kadry pedagogicznej w przeciągu 10 lat.

Tabela nr 7. Poziom wykształcenia nauczycieli – porównanie

	Poziom wykształcenia (w etatach)											
	mgr z p.ped.				licen.z p.ped				SN i inne			
	2001		2011		2001		2011		2001		2011	
	E	%	E	%	E	%	E	%	E	%	E	%
<i>ZSP Sępól</i>	29,1	64	36,29	87	4	9	4,62	11	12	27	1	2
<i>SP Wiatrowiec</i>	12,05	71	9,88	91	2	12	1	9	3	17	0	0
<i>SP Dietrichow</i>	7,33	62	8,89	91	2,5	21	0,89	9	2	17	0	0
<i>SP Poniki</i>	4,33	41	7,96	68	2	19	3,78	32	4,2	40	0	0
Razem w skali gminy	52,81	62	63,02	85	10,5	13	10,29	14	21,2	25	1	1

Źródło: System Informacji Oświatowej

Przez 10 lat poziom wykształcenia nauczycieli zmienił się znacząco. Od 2001 r. o ponad 20 % wzrosła liczba nauczycieli posiadających wykształcenie wyższe magisterskie, a praktycznie zmalą do zera liczba nauczycieli po Studium Nauczycielskim i liceum pedagogicznym. Na podobnym poziomie z kolei kształtuje się liczba nauczycieli posiadających wykształcenie wyższe zawodowe.

Podobnie wygląda sytuacja odnośnie zdobywania coraz wyższych stopni awansu zawodowego, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8. Zdobywanie stopni awansu zawodowego przez nauczycieli – porównanie

	Stopnie awansu zawodowego (w etatach)							
	rok szkolny 2000/2001				rok szkolny 2010/2011			
	S	K	M	D	S	K	M	D
<i>ZSP Sępól</i>	12,20	6	26,88	0	0,62	12,12	5,17	23
<i>SP Wiatrowiec</i>	3,84	4	9,21	0	1,61	0,78	3,05	5,44
<i>SP Dietrichow</i>	0	1,33	9,5	1	0	1,5	3	5,28
<i>SP Poniki</i>	1	1	8,55	0	1,33	3,29	2	5,12
Razem etatu w skali gminy	17,04	12,33	54,14	1	3,56	17,69	13,22	38,84
%	20	15	64	1	5	24	18	53

Źródło: System Informacji Oświatowej

Obecnie przewagę stanowią nauczyciele o najwyższym stopniu awansu zawodowego. Jest ich 53% w całej gminie. Najmniej jest nauczycieli stażystów. W naszych szkołach zatrudniamy najlepiej wykształconą kadrę pedagogiczną, tylko z odpowiednimi

kwalifikacjami do prowadzenia danego rodzaju zajęć. Sytuacja w małych szkołach wiejskich zmusiła nauczycieli do zdobywania kwalifikacji do nauczania kilku przedmiotów.

W szkołach zatrudnia się ponadto pracowników administracyjno-obługowych. Obecnie zatrudnionych jest 31 osób, w tym 6 na stanowiskach ekonomiczno-administracyjnych. Biorąc pod uwagę liczbę uczniów oraz dzieci w oddziałach przedszkolnych i przedszkolu, na 1 etat nauczycielski przypada około 8 dzieci, na etat obsługowy – około 18.

4. Stan bazy oświatowej

Następnym bardzo ważnym czynnikiem jest stan bazy oświatowej w gminie. Baza oświatowa to: obiekty oświatowe oraz sprzęt i pomoce naukowe.

Tabela nr 9. Stan bazy lokalowej oświaty w gminie

Wyszczególnienie	Powierzchnia budynku/ów (w m ²)	Pomieszczenia (ilość)					
		Sale lekcyjne	Pracownie komp.	Sale gimnastyczne	Gabinety lekarskie/ pedagoga/ logopedy	Świetlice	Stolówki
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Sępopolu	4196	21	2	1	1/1/1	2	2
Szkoła Podstawowa w Wiatrowcu	801	7	1	0	0/0/0	1	1
Szkoła Podstawowa w Dzierzychowie	764	7	1	0	0/0/1	0	1
Szkoła Podstawowa w Ponikach	849	7	1	0	1/0/0	1	1
Ogółem:	6311	42	5	1	2/1/2	4	5

Źródło: Opracowanie własne

W gminie funkcjonuje tylko 1 sala gimnastyczna w Zespole Szkolno –Przedszkolnym w Sępopolu i mała salka do ćwiczeń ruchowych w budynku przedszkola. Ponadto szkoła ta ma możliwość korzystania z nowo otwartego kompleksu sportowo - rekreacyjnego na pobliskim Stadionie Miejskim (bieżnia prosta, boiska do siatkówki plażowej, skocznia wzwyż, skok w dal itp.). W pozostałych szkołach zajęcia wychowania fizycznego odbywają się na korytarzach i boiskach przyszkolnych.

Stan naszych szkół w ostatnich latach znacznie uległ poprawie. Zostały przeprowadzone liczne remonty. We wszystkich szkołach wymienione są okna, w większości zmodernizowano łazienki uczniowskie. Na bieżąco odnawiane są sale lekcyjne i przeprowadzane niezbędne prace remontowe. Otoczenie szkoły również zmienia się na lepsze. Jednak wiele jest jeszcze do zrobienia. Obrazuje to tabela nr 10.

Tabela nr 10. Potrzeby remontowe i inwestycyjne w szkołach.

SZKOŁA	Rodzaj remontu
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Sępopolu	Kapitalny remont dachu na budynku głównym szkoły, hali sportowej, nad wyjściem ewakuacyjnym szkoły
	Remont podłóg na strychu, podłogi na II piętrze
	Kapitalny remont niektórych klas oraz malowanie, wymiana grzejników
	Malowanie hali gimnastycznej, remont magazynku sportowego
	Remont pomieszczeń piwnicznych, pomieszczeń w kotłowni
	Remont elewacji łącznika i hali sportowej II części budynku od strony pn.- zach.
	Budowa śmietnika i wiaty na materiały i wyeksploatowany sprzęt
	Adaptacja pomieszczeń strychowych
	Wymiana pieców c.o. oraz czopuchów, oddzielenie systemów grzewczych w budynku A i C
	Utwardzenie lub wyłożenie polbrukiem drogi przeciwpożarowej do budynków szkolnych, wyłożenie chodnika z kostki przed budynkiem C
	Remont wiaty nad wejściem bocznym budynku C, remont tarasu, schodów wejściowych do tego budynku
	Kapitalny remont wszystkich łazienek uczniowskich i obsługi w budynku C
	Remont i modernizacja kuchni i pomieszczeń kuchennych w budynku C
	Remont elewacji budynku i opaski wokół budynku, ocieplenie, termoizolacja dachu, wymiana blacharki orynnowania i remont kominów wentylacyjnych w budynku C
	Remont klas i świetlicy w budynku C
	Oświetlenie posesji i montaż monitoringu wizyjnego przy budynku C
Szkoła Podstawowa w Dietrichowie	Ocieplenie budynku szkoły
	Utwardzenie pozostałej części terenu wokół szkoły
	Adaptacja pomieszczenia na archiwum szkolne
	Budowa sali gimnastycznej
	Odwodnienie budynku
Szkoła Podstawowa w Wiatrowcu	Remont elewacji, obróbki blacharskie, uzupełnienie rynien
	Remont schodów zewnętrznych
	Remont zadaszenia nad wyjściem ewakuacyjnym
	Wymiana parapetów
	Odlączenie kanalizacji deszczowej od sieci kanalizacyjnej
	Wymiana wykładziny PCV na górnym korytarzu
	Zagospodarowanie piwnicy na szatnie i przebieralnię
	Montaż dodatkowego spustu wody z dachu
	Remont kotłowni
	Zagospodarowanie terenów wokół odstożników i naprawa ich części naziemnej
	Ocieplenie północnej strony budynku szkoły i izolacja i ocieplenie fundamentu od strony południowej
Szkoła Podstawowa w Ponikach	Naprawa muru oporowego na zejściu do kotłowni, zaworu antyskażeniowego
	Montaż dodatkowych lamp w zacienionych miejscach
	Naprawa schodów zewnętrznych
	Wykonanie wentylacji pionów instalacji kanalizacji sanitarnej
	Uzupełnienie brakującego opierzenia z dachówki, płytek klinkierowych na cokole

	Przebudowa budynku „starej” szkoły z adaptacją pomieszczeń na świetlicę i oddział przedszkolny
	Budowa sali gimnastycznej lub adaptacja na ten cel starego budynku
	Miasteczko ruchu drogowego
	Boisko trawiaste o wymiarach orlika, biegowy tor przełajowy ze ścieżką zdrowia
	Monitoring wizyjny

Źródło: Opracowanie własne

Co roku wnioskujemy również o środki z rezerwy budżetowej, dzięki którym udaje się przeprowadzić niezbędne remonty wymuszone decyzjami i nakazami państwowych organów nadzoru – inspekcji lub straży.

Oblicze współczesnej szkoły charakteryzuje poziom wyposażenia w środki techniczne do nauki i wzajemnego informowania. Wszystkie szkoły w naszej gminie posiadają pracownice komputerowe, korzystają z Internetu oraz wyposażane są w nowoczesne pomoce dydaktyczne. Wiele pomocy audiowizualnych: aparaty, kamery, projektory, laptopy, odtwarzacze CD i DVD zakupiono w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki. W ramach projektu „Rozwój przez kompetencje” realizowanego przez Gimnazjum w Sępopolu szkoła pozyskała nowoczesną tablicę interaktywną. Pozostałe szkoły również posiadają taki sprzęt zakupiony w ramach projektu „Szkoła wiejska – niczym miejska” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Działanie 9.1. Poddziałanie 9.1.2.

Stan wyposażenia w urządzenia specjalistyczne oraz zbiorów bibliotecznych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Sępólno obrazuje tabela nr 11.

Tabela nr 11. Stan wyposażenia w urządzenia specjalistyczne i zbiorów bibliotecznych

Wyszczególnienie	Ilość							
	Komputery	Projektory multimed.	Rzutniki	Telewizory	Kamery /aparaty fot.	Odtwarz. DVD	Kserografy	Woluminy
ZSP w Sępopolu	45	4	0	12	2/3	12	3	11.223
SP w Wiatrowcu	19	1	0	3	1/1	1	1	3584
SP w Dietrichowie	25	2	0	3	0/1	1	1	8558
SP w Ponikach	18	2	0	2	1/2	2	0	6481
Razem:	104	6	0	20	3/7	16	5	29.846

Źródło: Opracowanie własne

Szkoła w Sępopolu posiada sale lekcyjne o największych rozmiarach, a więc warunki do tworzenia większych oddziałów. W pozostałych szkołach sale lekcyjne przystosowane są dla oddziałów maksymalnie 20 osobowych.

5. Informacje o finansowaniu oświaty w gminie

Zadania oświatowe finansowane są zarówno z subwencji oświatowej, jak i z dochodów własnych gminy. Subwencja oświatowa od wielu lat, tj. od czasu naliczania algorytmu wg ilości uczniów nie pokrywa w całości kosztów utrzymania szkół. Z roku na rok z powodu malejącej liczby uczniów, subwencja maleje i coraz więcej środków z budżetu gminy wydaje się na utrzymanie szkół.

Tabela nr 12. Porównanie nakładów finansowych na oświatę

Wyszczególnienie	Rok 2003	%	Rok 2007	%	Rok 2010	%
Wydatki osobowe nauczycieli i pracowników niepedagogicznych	3.336.910,-	81,25	4.139.717,-	77,53	5.048.593,-	76,65
Remonty i modernizacje	107.624,-	2,62	269.628,-	5,05	236.983,-	3,6
Sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne	5.234,-	0,13	54.578,-	1,02	127.474,-	1,94
Dowożenie uczniów	317.203,-	7,72	325.549,-	6,10	526.509,-	7,99
Inne wydatki (stołówki szkolne, przedszkole, energia, woda, usługi transportowe itp.)	339.851,-	8,28	549.724,-	10,3	646.689,-	9,82
Wydatki ogółem	4.106.822,-	100	5.339.196,-	100	6.586.248,-	100
Zobowiązania na koniec roku	905.461,-	22,05	540.681,-	10,13	335.311,-	5,09

Źródło: Opracowanie własne

Jak widać, struktura procentowa wydatków finansowych w oświacie staje się coraz bardziej korzystna, ponieważ wzrastają wydatki rzeczowe, zmniejszają się wydatki osobowe mimo corocznych podwyżek szczególnie dla nauczycieli. Znacznie zwiększyły się, w porównaniu do roku 2003, nakłady na remonty i modernizacje oraz na sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne.

W ostatnich latach zwiększyły się wydatki na dowożenie. Ma to związek ze znacznym wzrostem cen paliw, koniecznością zawarcia umowy na usługę dowożenia uczniów na niektórych trasach. Zwiększyła się również liczba uczniów niepełnosprawnych, którym zwracamy koszty dojazdu do szkoły, często wraz z opiekunem.

Wzrost wydatków osobowych wynika natomiast głównie z realizacji Karty Nauczyciela – corocznych podwyżek płac dla nauczycieli. Od 2010 r. nauczyciele, z poszczególnych grup awansu zawodowego, którzy nie osiągnęli średnich wynagrodzeń ustalanych corocznie w ustawie budżetowej, mają wypłacany jednorazowy dodatek uzupełniający. To zobowiązanie wynikające z Karty Nauczyciela również obciąża budżet

gminy. Pozytywnym zjawiskiem, które świadczy o wypłacalności, jest natomiast zmniejszająca się kwota zobowiązań na koniec roku.

Od 2010 r., w związku ze zmianą ustawy o finansach publicznych, gmina musi zapewnić środki w wysokości 20% na pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów. Kwota wkładu własnego wyniosła w poprzednim roku 95.377,-. Dotychczas całość zadania była realizowana z dotacji otrzymywanej decyzją od Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Działalności szkół nie można sprowadzać tylko do ich utrzymania i pokrywania kosztów wynagrodzeń, opału i dowożenia. Szkołom niezbędne są środki na poprawę stanu technicznego obiektów oraz na poprawę wyposażenia w nowoczesny sprzęt i pomoce naukowe. Tylko wtedy można będzie mówić o wyrównywaniu szans edukacyjnych oraz o przyjaznej i bezpiecznej szkole. W trakcie realizacji programu, zakłada się przeprowadzenie, w miarę możliwości finansowych, inwestycji i modernizacji obiektów oświatowych, które zmniejszyły by koszty utrzymania szkół.

6. Efekty dydaktyczno-wychowawcze

Osiągnięcia uczniów są wynikiem nauczania i uczenia się. W znacznym stopniu zależą od zdolności i aspiracji, ale także środowiska rodzinnego. Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne. O wynikach dydaktyczno-wychowawczych poszczególnych szkół świadczą również losy absolwentów gimnazjum.

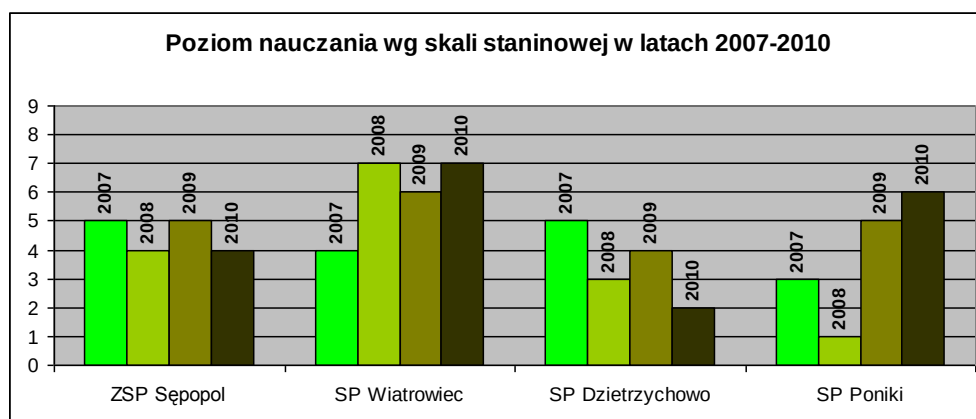
Całość obrazują poniższe tabele.

Tabela nr 13. Średni wynik ze sprawdzianu po klasie VI w roku 2009 i 2010

	ZSP Sępól	SP Wiatrowiec	SP Dzietrzychowo	SP Poniki	Gmina	Województwo	Kraj
2009							
punkty	22,7	23,9	20,2	21,7	22,1	22,1	22,6
stanin	5	6	4	5			
2010							
punkty	22,8	27,5	19,1	25,4	23,6	24,0	24,56
stanin	4	7	2	6			

Źródło: OKE

Wykres nr 2. Wyniki sprawdzianu po klasie VI wg skali staninowej w latach 2007-2010

Pogłębiona analiza wyników ze sprawdzianu w Gminie Sępól wskazuje, że w dwóch szkołach (ZSP Sępól i SP Wiatrowiec) wynik utrzymuje się w poszczególnych latach na w miarę stałym poziomie, z kolei w SP Ponikach zauważa się tendencję wzrostową poziomu nauczania. W SP w Dziétrzychowie wynik w roku 2010, w porównaniu do lat ubiegłych, spadł z 4 do 2 staniny. W szkole tej w 2010 r. ponad 30% uczniów posiadało opinie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej a 6% orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Wielu uczniów z tego środowiska wymaga więc specjalistycznej pomocy, a nawet indywidualnego podejścia.

Miernikiem poziomu nauczania w gimnazjum jest natomiast egzamin gimnazjalny, a także ocena edukacyjnej wartości dodanej, czyli wykorzystania wyników egzaminu gimnazjalnego do oceny efektów nauczania każdego ucznia przy uwzględnieniu jego uwarunkowań indywidualnych, takich jak zdolności i uprzednie osiągnięcia szkolne, uwarunkowań społecznych wynikających z kapitału kulturowego i społecznego czy wpływu grupy rówieśniczej, a także uwarunkowań szkolnych takich jak kwalifikacje i zaangażowanie nauczycieli, metody nauczania czy warunki nauczania. Edukacyjna wartość dodana to badanie polegające między innymi na porównaniu wyników ze sprawdzianu po szkole podstawowej uczniów, którzy do tego gimnazjum przyszli z wynikami, z jakimi ci sami uczniowie ukończyli gimnazjum. W badaniu tym bierze się pod uwagę między innymi, takie informacje, jak dysfunkcje ucznia, warunki w jakich pracuje gimnazjum. W oparciu o te badania podzielono szkoły na 5 kategorii. Pierwszy z nich to „szkoły neutralne”, których notuje się najwięcej. Są to gimnazja, które nie zepsuły, ani nie poprawiły wyników swoich uczniów. Drugi typ to tzw. „szkoły sukcesu” – gimnazja o wysokich wynikach egzaminacyjnych i wysokiej efektywności nauczania. Kolejna grupa to „szkoły wspierające”, gdzie gimnazja mają, co prawda, nie najlepsze wyniki egzaminów, ale zanotowały poprawę w stosunku do wyników z podstawówki.

Z kolei w szkołach „wymagających pomocy” wyniki egzaminu na koniec gimnazjum były jeszcze gorsze niż słabe osiągnięcia na koniec podstawówki. Ostatni typ omawianych placówek to „szkoły niewykorzystanych możliwości”.

Gimnazjum im. Ireny Sendlerowej w Sępopolu na podstawie wyników z lat 2007-2009 zalicza się do „szkół neutralnych”.

Wyniki Gimnazjum w Sępopolu w 2010 r. są ze wszystkich części poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. To, jakie wyniki z egzaminów zewnętrznych osiągają uczniowie, nie tylko zależy od nauczyciela, czy potocznie mówiąc „poziomu szkoły”. Bardzo ważny jest potencjał intelektualny dzieci, aspiracje edukacyjne uczniów, a także ich rodziców oraz środowisko, z jakiego dzieci przychodzą do szkół. Od wielu lat z niepokojem obserwujemy migrację najlepszych uczniów szkół podstawowych do Gimnazjum w Bartoszycach, co w znacznym stopniu obniża wyniki osiągane przez Gimnazjum w Sępopolu.

Tabela nr 14. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z części humanistycznej w roku 2009 i 2010

		Gimnazjum w Sępopolu	Województwo	Kraj
2009	punkty	29,7	30,4	31,7
	stanin	4		
2010	punkty	24,1	28,6	30,3
	stanin	2		

Źródło: OKE

Tabela nr 15. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z części matematyczno - przyrodniczej w roku 2009 i 2010

		Gimnazjum w Sępopolu	Województwo	Kraj	
2009	punkty	22,9	25,2	26,0	2009
	stanin	4			
2010	punkty	21,6	23,2	23,9	2010
	stanin	4			

Źródło: OKE

Tabela nr 16. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z j. angielskiego w roku 2009 i 2010

		Gimnazjum w Sępopolu	Województwo	Kraj
2009	punkty	23,2	29,5	30,6
2010	punkty	20,4	28,8	29,9

Źródło: OKE

Tabela nr 17. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z j. niemieckiego w roku 2009 i 2010

		Gimnazjum w Sępopolu	Województwo	Kraj
2009	punkty	24,6	32,6	33,0
2010	punkty	25,3	28,9	29,4

Źródło: OKE

Wykres nr 3. Wyniki egzaminu gimnazjalnego wg skali staninowej w latach 2007-2010

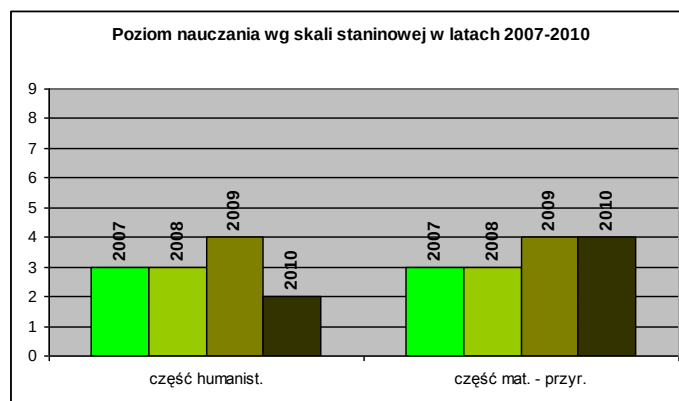

Tabela nr 18. Losy absolwentów gimnazjów w %:

Rok szkolny	LO	Technikum	ZSZ	Nie uczą się
2002/2003	44,25	26,75	26,95	2,05
2006/2007	28,26	41,3	29,35	1,09
2009/2010	27	40	30,6	2,4

Źródło: System informacji oświatowej

Analizując powyższe tabele i zestawiając je z tabelami mówiącymi o średniej liczebności uczniów w oddziałach, nie można jednoznacznie stwierdzić, że wyniki nauczania zależą od liczby uczniów w klasach i poziomu wykształcenia nauczycieli.

Optymistycznie przedstawia się wskaźnik ukazujący rosnącą liczbę absolwentów podejmujących naukę w pełnych szkołach średnich, natomiast niepokój może budzić wzrastająca liczba nie podejmujących nauki, mimo ustawowego obowiązku nauki do 18 roku życia. Gmina nie posiada narzędzi prawnych, oprócz upomnień i możliwości nałożenia kary grzywny, wymuszających na rodzicach realizację w/w obowiązku. Są to przede wszystkim dzieci z rodzin patologicznych lub niewydolnych wychowawczo, o niskich aspiracjach edukacyjnych.

III. Wizja oświaty w gminie

OŚWIATA W GMINIE SĘPOPOL:

- NA WYSOKIM POZIOMIE DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYM
- WYRÓWNUJĄCA SZANSE EDUKACYJNE WSZYSTKICH UCZNIÓW
- PRZYJAZNA SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ I ŚRODOWISKU
- OTWARTA I INNOWACYJNA

IV. Słabe i mocne strony oświaty w gminie – analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ Dobrze wykształcona, doskonałąca się kadra pedagogiczna; ▪ Wystarczająca baza sportowa w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Sępopolu; ▪ Dostęp uczniów do Internetu; ▪ Pracownie komputerowe w szkołach; ▪ Sprzęt interaktywny w szkołach; ▪ Zadbane i estetyczne placówki oświatowe; ▪ Dobrze zorganizowany dojazd uczniów do szkół i opieka świetlicowa; ▪ Dobrze zorganizowana pomoc socjalna dla uczniów, w tym objęcie dożywianiem wszystkich uczniów potrzebujących i chętnych do korzystania z posiłków; ▪ System motywacji uczniów; ▪ Propagowanie idei wolontariatu; ▪ Możliwość uczestnictwa uczniów w zajęciach pozalekcyjnych realizowanych ze środków unijnych; ▪ Osiągnięcia uczniów w konkursach, zawodach na szczeblu powiatowym i wojewódzkim; ▪ Wzrastający wskaźnik absolwentów gimnazjum podejmujących naukę w pełnych szkołach średnich; ▪ Wymiana młodzieży polsko – niemieckiej; ▪ Istniejące tereny pod budowę obiektów oświatowych;	▪ Malejąca liczba uczniów przy niewielkim spadku liczby oddziałów; ▪ Słabe wyniki egzaminów zewnętrznych, głównie w gimnazjum; ▪ Konieczność dowożenia uczniów – pokonywanie znacznych odległości; ▪ Migracja najlepszych uczniów szkół podstawowych do innych gimnazjów; ▪ Niski poziom wykształcenia i aspiracji edukacyjnych rodzin; ▪ Brak placów zabaw przy wszystkich szkołach; ▪ Słabo rozwinięta baza obiektów sportowo –rekreacyjnych w szkołach; ▪ Problem z zapewnieniem opieki uczniom podczas dowożenia do szkół; ▪ Wzrost agresji wśród młodzieży szkolnej; ▪ Niedostateczna liczba nauczycieli z zarządzaniem oświatą, mogących stanowić rezerwy kadrowe; ▪ Połączenie gimnazjum i szkoły podstawowej w ZSP w Sępopolu; ▪ Duże potrzeby inwestycyjno – modernizacyjne w obiektach oświatowych;

V. Szanse i zagrożenia rozwoju oświaty w gminie

SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ Istniejące tereny pod budowę obiektów sportowych (boisk, sal gimnastycznych); ▪ Położenie nacisku przez władze samorządowe na rozwój edukacji przedszkolnej; ▪ Wejście Polski do UE daje szansę na korzystanie z EFS, pozyskiwanie środków zewnętrznych na poprawę warunków pracy i nauki; ▪ Stworzenie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych i zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży; ▪ Zacieśnienie współpracy szkoły z rodzicami; ▪ Realizacja nowych inwestycji na terenie gminy przynoszących wpływy do budżetu;	▪ Niska świadomość społeczna w zakresie ważności edukacji; ▪ Wysokie bezrobocie i zubożenie społeczeństwa; ▪ Rozwijająca się patologia (patologia dziedziczna); ▪ Emigracja zarobkowa; ▪ Niedostateczne dofinansowanie oświaty przez budżet państwa;

VI. Cele ogólne:

- 1. Podnoszenie jakości pracy szkół poprzez wspieranie pełnego i harmonijnego rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 2. Wyrównywanie szans edukacyjnych.**
- 3. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej młodzieży oraz włączenie rodziców w proces dydaktyczno – wychowawczy szkoły.**
- 4. Stosowanie instrumentów motywacyjnych wobec uczniów oraz kadry pedagogicznej.**
- 5. Poprawa warunków pracy i nauki w szkołach.**

VII. Cele operacyjne, ich realizacja oraz przewidywane efekty

Lp.	ZADANIA	REALIZATOR	TERMIN REALIZACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.	<i>Podnoszenie jakości pracy szkół poprzez wspieranie pełnego i harmonijnego rozwoju dzieci i młodzieży:</i> a/ Realizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej w formie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych oraz terapii pedagogicznej we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjum; organizowanie zajęć gimnastyki korekcyjnej w najmłodszych klasach szkoły podstawowej, b/ Tworzenie klas integracyjnych, c/ Likwidacja barier architektonicznych, d/ Organizowanie zajęć dydaktyczno – wyrównawczych dla uczniów, e/ Zadbanie o bogatą i różnorodną ofertę zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań zgodnie z potrzebami uczniów zdolnych i potrzebujących pomocy, f/ Stwarzanie warunków do udziału uczniów w konkursach, turniejach	dyrektorzy szkół dyrektorzy szkół dyrektorzy szkół, nauczyciele organ prowadzący, dyrektorzy szkół dyrektorzy szkół, nauczyciele	sukcesywnie, w miarę potrzeb w miarę potrzeb i możliwości 2011 - 2015 2011 - 2015 stale	- poprawa stanu zdrowotnego dzieci z wadami postawy, wymowy oraz pomoc uczniom wymagającym szczególnej pomocy psychologiczno - pedagogicznej, - integracja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z pozostałymi uczniami, - poprawa wyników dydaktycznych uczniów, - bogata oferta zajęć pozalekcyjnych zgodnych z zainteresowaniami i potrzebami uczniów, zagospodarowanie czasu wolnego uczniów, - wszechstronny rozwój uczniów, możliwość sprawdzenia swojej

	i zawodach, g/ Opracowanie rocznego harmonogramu gminnych imprez i konkursów, h/ Promocja zdrowego stylu życia, organizacja różnych form czynnego wypoczynku letniego i zimowego, promowanie turystyki pieszej i rowerowej.	organ prowadzący dyrektorzy szkół, organ prowadzący nauczyciele, organ prowadzący	na początku każdego roku szkolnego 2011 - 2015	wiedzy i umiejętności, - aktywny udział uczniów w gminnych konkursach i imprezach, zdrowa rywalizacja międzyszkolna, - poprawa stanu zdrowotnego dzieci i młodzieży, wyrabianie pożądanych nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego.
2.	Wyrównywanie szans edukacyjnych: a/ Realizacja programów samopomocowych na rzecz uczniów najsłabszych, b/ Upowszechnienie nauki języków obcych od najmłodszych lat, c/ Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, d/ Upowszechnienie wychowania przedszkolnego w środowiskach wiejskich,	szkoły, wychowawcy dyrektorzy szkół, organ prowadzący pedagog szkolny, rodzice organ prowadzący	stale, w miarę potrzeb w miarę możliwości stale 2011 - 2014	- prezentowanie przez młodzież postaw koleżeńskich, tolerancji oraz poczucia pewnej odpowiedzialności za „podopiecznego”, - kontakt z językiem obcym w zabawie, rozwijanie zainteresowań językiem obcym, urozmaicenie form spędzania czasu wolnego, - pełna diagnoza potrzeb uczniów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i na jej podstawie ustalenie Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia (KIPU), - zwiększenie wskaźnika dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, kontynuacja projektu

	e/ Systematyczne doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne, w tym audiowizualne,	dyrektorzy szkół, organ prowadzący	2011 - 2015	unijnego, - zadawałające wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne,
	f/ Organizowanie wyjazdów do kin, teatrów, muzeów, filharmonii, spotkań z ludźmi kultury i sztuki.	dyrektorzy szkół, MGOK	2011 - 2015	- systematyczny dostęp uczniów do kultury i ich udziału w różnych inicjatywach o charakterze kulturalnym.
3.	<i>Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej młodzieży oraz włączenie rodziców w proces dydaktyczno – wychowawczy szkoły:</i> a/ Propagowanie idei wolontariatu wśród uczniów,	wychowawcy, uczniowie	2011 - 2015	- wyrobienie empatii i wrażliwości, alternatywna forma spędzania wolnego czasu, nabywanie nowych umiejętności,
	b/ Udział uczniów we współorganizowaniu imprez lokalnych: szkolnych i gminnych,	dyrektorzy szkół, nauczyciele, uczniowie, MGOK	2011 - 2015	- rozbudzenie nowych zainteresowań uczniów, prezentacje własnych umiejętności i talentów, wyrabianie postaw odpowiedzialności,
	c/ Zagospodarowanie pustych obiektów gminnych na wiejskie świetlice środowiskowe,	organ prowadzący	2011 - 2015	- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
	d/ Propagowanie zachowań proekologicznych, organizowanie happeningów, festynów, pokazów właściwego segregowania śmieci, itp.	dyrektorzy szkół, nauczyciele, Wydział Gospodarki i Infrastruktury UM	2011 - 2015	- wyrobienie pozytywnych zachowań proekologicznych u uczniów, nabywanie umiejętności działania grupowego, uczenie pozytywnych działań na rzecz

	e/ Nawiązanie kontaktów z Policją w celu wyrwykowego patrolowania korytarzy szkolnych i otoczenia szkolnego, a także ulic podczas zajęć szkolnych,	dyrektorzy szkół	stale	środowiska, alternatywne formy spędzania wolnego czasu, - zwiększenie bezpieczeństwa w szkołach i ich otoczeniu, zapobieganie rozprowadzaniu narkotyków, paleniu papierosów, przypadkom agresji i wandalizmu, zmniejszenie zjawiska wagarowania,
	f/ Koordynacja wszelkich działań na rzecz dzieci i młodzieży pomiędzy szkołami, MGOK, MGOPS, GKRPA, Policją oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy,	szkoły, MGOK, GKRPA, MGOPS, Policja, stowarzyszenia	stale	- spójność działań, zjednanie środowiska do pracy na rzecz dzieci i młodzieży, przyjazna i otwarta szkoła,
	g/ Systematyczna współpraca z rodzicami uczniów mających trudności w nauce,	dyrektorzy szkół pedagog szkolny, wychowawcy	stale	- zapoznanie rodziców z problemami i trudnościami w nauce ich dzieci, uświadomienie roli rodzica w procesie dydaktyczno – wychowawczym,
	h/ Prowadzenie warsztatów, szkoleń dla rodziców w celu nabycia przez nich umiejętności właściwego kierowania rozwojem dzieci,	dyrektorzy szkół, wychowawcy, pedagog, GKRPA	sukcesywnie, w miarę potrzeb	- uczulenie rodziców na istniejące problemy i zagrożenia, pedagogizacja,
	i/ włączenie szkół do realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.	szkoły, GKRPA	2011 - 2015	- możliwość otrzymania dofinansowania na realizację programów profilaktycznych.

4.	<i>Stosowanie instrumentów motywacyjnych wobec uczniów oraz kadry pedagogicznej:</i>			
	a/ Promocja talentów i twórczości młodzieżowej. Rozbudzanie poczucia własnej wartości,	dyrektorzy szkół, nauczyciele, organ prowadzący	stale	- motywowanie uczniów do udziału w konkursach, olimpiadach, zdobywania nagród, uznania, rozwój aktywności i zainteresowań i talentów uczniów,
	b/ Organizacja imprezy z cyklu „Najlepszy z najlepszych”,	dyrektorzy szkół, organ prowadzący	na zakończenie każdego roku szkolnego	- promocja wykształcenia uczniów z wysokimi wynikami dydaktycznymi, wzrost poczucia własnej wartości,
	c/ System stypendialny dla najlepszych uczniów,	dyrektorzy szkół, organ prowadzący	2011 - 2015	- motywowanie do nauki,
	d/ Wspieranie wymiany młodzieży,	dyrektorzy szkół, organ prowadzący	2011 - 2015	- wyjazdy zagraniczne uczniów osiągających najlepsze wyniki w nauce, motywowanie do nauki, również języków obcych, wyrabianie postaw ciekawości, otwartości i tolerancji wobec innych kultur,
	e/ Udział uczniów klas VI w „Dniach otwartych” organizowanych przez gimnazjum,	dyrektorzy szkół, wychowawcy	2011 - 2015	- zapoznanie uczniów ze szkołą, integracja młodzieży z różnych szkół,
	f/ Realizacja systemu motywacyjnego dla dyrektorów szkół i nauczycieli,	organ prowadzący, dyrektorzy szkół	stale	- motywowanie dyrektorów i nauczycieli do doskonalenia pracy, w celu osiągnięcia lepszych efektów dydaktyczno-wychowawczych,

	g/ Wsparcie doskonalenia zawodowego nauczycieli poprzez częściowy zwrot kosztów poniesionych opłat za czesne oraz umożliwienie udziału w szkoleniach rad pedagogicznych.	organ prowadzący, dyrektorzy szkół	stale	- dobrze wykształcona kadra pedagogiczna mająca kwalifikacje do nauczania kilku przedmiotów, profesjonalnie przygotowana do nowoczesnych sposobów kształcenia, znająca nowe metody pracy z uczniem.
5.	<i>Poprawa warunków pracy i nauki w szkołach:</i> a/ Powołanie Stowarzyszenia Oświatowego, b/ Pozyskiwanie środków na wydatki inwestycyjne i remontowe z funduszy pozabudżetowych, c/ Przeprowadzenie niezbędnych remontów i inwestycji w obiektach oświatowych wg harmonogramu-załącznik do Programu.	organ prowadzący, dyrektorzy szkół, rodzice, radni, nauczyciele organ prowadzący, dyrektorzy szkół, stowarzyszenie organ prowadzący, dyrektorzy szkół	2011 - 2015 stale 2011 - 2015	- pozyskiwanie środków pozabudżetowych na zadania oświatowe, przybliżenie problemów oświaty dla społeczności lokalnej, - poprawa stanu technicznego obiektów szkolnych, - zapobieganie dekapitalizacji obiektów oświatowych, powstanie nowych obiektów sportowo – rekreacyjnych.

VIII. Podsumowanie

Rosnąca świadomość konieczności wykorzystania możliwości rozwojowych gminy oraz potrzeby celowego i skoordynowanego oddziaływania na gospodarkę lokalną, skłania władze samorządowe do opracowania wieloletniego programu rozwoju swoich gmin. Proces zarządzania gminą musi mieć bowiem charakter aktywny i być nastawiony na kreowanie przyszłości, czyli powinien być oparty na podejściu strategicznym.

Program rozwoju w zakresie edukacji w gminie stanowi podstawę do prowadzenia racjonalnej polityki oświatowej, a także wyznacza zadania zarówno podmiotowi odpowiedzialnemu za tworzenie infrastruktury, jak też odpowiedzialnemu za poziom i efektywność kształcenia.

Gminny Program Rozwoju Edukacji na lata 2011 – 2015, będący aktualizacją Gminnego Programu Rozwoju Edukacji na lata 2004 - 2010, zawiera podstawowe cele i kierunki działań w zakresie polityki edukacyjnej gminy Sępól. Posiadanie takiego dokumentu stanowi również ważny element w zakresie ubiegania się o środki zewnętrzne. Gmina może wykazać, że działania, na które aplikuje znajdują się w wieloletnim planie rozwoju oświaty, że nie są przypadkowe, a ich realizacja znajduje odzwierciedlenie w zadaniach strategicznych.

Podczas tworzenia programu niezwykle ważna była pamięć o najważniejszym i podstawowym odbiorcy wszelkich działań w zakresie edukacji, którym jest uczeń. Należy więc dołożyć wszelkich starań, aby prowadzone działania stały w zgodzie z dobrem każdego ucznia oraz służyły jego najpełniejszemu rozwojowi. Szkoła powinna wyrównywać szanse edukacyjne wszystkich dzieci: tych, ze środowisk biednych, popegerowskich i tych, trochę bogatszych rolniczych i miejskich. Nie dzieci są winne temu, w jakim środowisku się wychowują, że niejednokrotnie nie mają warunków do odrabiania lekcji, że rodzina ich nie motywuje do dalszego kształcenia. W szkołach ponadgimnazjalnych te dysproporcje jeszcze bardziej staną się widoczne, dlatego już tu, w gminie należy je przynajmniej w części minimalizować.

Program niniejszy powinien ewaluować, a jego realizacja powinna podlegać ocenie. Dlatego, odpowiedzialne za realizację podmioty, zobowiązane są złożyć corocznie sprawozdanie z realizacji konkretnych przypisanych im zadań.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że nie uda się części tych zadań zrealizować bez zapewnienia odpowiednich środków finansowych. Dlatego niezbędne jest również odpowiednie planowanie wydatków oraz dochodów oświatowych na czas realizacji Programu.

Harmonogram prac remontowych w obiektach oświatowych

Lp.	Obiekt oświatowy	Zadania remontowe	Termin realizacji
1.	ZSP Sępól	Kapitałny remont dachu na budynku głównym szkoły, hali sportowej, nad wyjściem ewakuacyjnym szkoły	2012
		Remont podłóg na strychu, podłogi na II piętrze	2014
		Kapitałny remont niektórych klas oraz malowanie, wymiana grzejników	2011-2015
		Malowanie hali gimnastycznej, remont magazynku sportowego	2013
		Remont pomieszczeń piwnicznych, pomieszczeń w kotłowni	2014
		Remont elewacji łącznika i hali sportowej II części budynku od strony pn.- zach.	2013
		Budowa śmietnika i wiaty na materiały i wyeksploatowany sprzęt	2012
		Adaptacja pomieszczeń strychowych	2015
		Wymiana pieców c.o. oraz czopuchów	2012
		Oddzielenie systemów grzewczych w budynku A i C	2015
		Utwardzenie lub wyłożenie polbrukiem drogi przeciwpożarowej do budynków szkolnych, wyłożenie chodnika z kostki przed budynkiem C	2015
		Remont wiaty nad wejściem bocznym budynku C, schodów wejściowych do tego budynku	2011
		Remont tarasu przy budynku C	2012
		Kapitałny remont wszystkich łazienek uczniowskich i obsługi w budynku C	2011
		Remont i modernizacja kuchni i pomieszczeń kuchennych w budynku C	2013
		Remont elewacji budynku i opaski wokół budynku, ocieplenie, termoizolacja dachu, wymiana blacharki orynnowania i remont kominów wentylacyjnych w budynku C	2012
		Remont klas i świetlicy w budynku C	2013
		Oświetlenie posesji i montaż monitoringu wizyjnego przy budynku C	2012
2.	SP Dietrichowo	Ocieplenie budynku szkoły	2014
		Utwardzenie pozostałej części terenu wokół szkoły	2014
		Adaptacja pomieszczenia na archiwum szkolne	2012
		Budowa sali gimnastycznej	2015
		Odwodnienie budynku	2013
3.	SP Wiatrowiec	Remont elewacji, obróbki blacharskie, uzupełnienie rynien	2011
		Remont schodów zewnętrznych	2012
		Remont zadaszenia nad wyjściem ewakuacyjnym	2014

		Wymiana parapetów	2013
		Odłączenie kanalizacji deszczowej od sieci kanalizacyjnej	2011
		Wymiana wykładziny PCV na górnym korytarzu	2013
		Zagospodarowanie piwnicy na szatnie i przebieralnię	2015
		Montaż dodatkowego spustu wody z dachu	2011
		Remont kotłowni	2014
		Zagospodarowanie terenów wokół odстойników i naprawa ich części naziemnej	2015
		Ocieplenie północnej strony budynku szkoły i izolacja i ocieplenie fundamentu od strony południowej	2011
4.	SP Poniki	Naprawa muru oporowego na zejściu do kotłowni	2012
		Montaż zaworu antyskażeniowego	2011
		Montaż dodatkowych lamp w zacienionych miejscach	2012
		Naprawa schodów zewnętrznych	2011
		Wykonanie wentylacji pionów instalacji kanalizacji sanitarnej	2011
		Uzupełnienie brakującego opierzenia z dachówki	2015
		Uzupełnienie płytek klinkierowych na cokole	2011
		Przebudowa budynku „starej” szkoły z adaptacją pomieszczeń na świetlicę i oddział przedszkolny	2013
		Budowa sali gimnastycznej lub adaptacja na ten cel starego budynku	2015
		Miasteczko ruchu drogowego	2013
		Boisko trawiaste o wymiarach orlika, biegowy tor przełajowy ze ścieżką zdrowia	2012
		Monitoring wizyjny	2012

Harmonogram może ulec zmianom w zależności od aktualnych potrzeb i zaplanowanych środków finansowych.